PLAIURI SĂCELENE

REVISTĂ DE ATITUDINI ŞI PROBLEME SĂCELENE

Redactor:

VICTOR TUDORAN

SĂCELELE PITOREŞTI

Casă veche mocănească din 1854.

1936

Anul III. Octomvrie No. 10.

PLAIURI SĂCELENE

Revistă de atitudini și probleme săcelene.

Redactor:

VICTOR TUDORAN

CONT LA CEC Nr. 25187.

Colaboratorii revistei: Nichita Bucurescu, Florica Ciura, Cornelia Comșa, Anghel Conduleț, D. G. Constantinescu, Pimen Constantinescu, Victor Ion Critu, M. Ar. Dan, Gigi Deleanu, Ion Despan, Gheorghe Dragoș, Ion Filip, Silvestru Garcea, Horia Ghiea, Octavian Gomoiu, Vasile Ivan, Victor Jinga, Ion Al. Bran-Lemeny, Ion Moisiu, Nicolae G. Moisiu, George Moroianu, I. G. Munteanu, Ion B. Peteu, † George M. Petrescu, Zenovie Popovici, Daniil Purcăroiu, Violeta Rusu-Tibreanu, Vlad Șeitan, Al. Stroe-Militaru, A. Țel, Mihai I. Tepșan, Ilie Toma, Victor Tudoran, Haralambie Țugui, Nicolae Verzea, E. Ar. Zaharia.

SCOPUL NOSTRU

Dorim a contribui, cu toată puterea noastră de muncă, la ridicarea meleagurilor mocănești, *făcând cunoscut trecutul, redând prezentul și căutând a limpezi viitorul,* **situându-ne astfel între revistele regionale ale Țării.**

Deci partea literară din cuprinsul revistei, nu poate servi nimănui ca punct de orientare, nefiindu-ne acesta scopul principal.

„Plaiuri Săcelene"

Revista noastră se desface în toată țara și în Capitală, prin **Oficiul de Librărie „Alexandru Pasere"** București I., Str. Carol I. No. 26.

SPRE ȘTIINȚĂ.

* *Rugăm insistent revistele și ziarele din țară a răspunde schimbului nostru.*

* *Toate cărțile, revistele și ziarele primite la redacție, vor fi amintite la bibliografie, așteptând din partea tuturor, același tratament cinstit și literar.*

* *In limita spațiului disponibil, vom recenza cărțile, revistele și ziarele primite la redacție.*

---

* *In aranjarea materialului din corpul revistei, ne conducem numai de necesitățile tehnicei tipografice, fără nicio altă considerație.*

---

* *Domnii cari nu sunt abonați și rețin* **primul** *număr trimis de noi, se consideră abonați pe întreg anul.*

* *Le-am fi foarte recunoscători tuturor celor care ne-ar indica printr'o carte poștală, adresele exacte ale rudelor și prietenilor de origină săceleană.*

* *Rugăm pe toți publiciștii săceleni, să ne trimită câte un exemplar din revistele, ziarele și gazetele în cari au publicat ceva, pentru a ne ușura astfel, redactarea rubricei* **„Ecouri din..."**

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA

SATULUNG-SĂCELE (jud. Brașov)

Șoseaua Regele Ferdinand No. 670.

Anul III. Nr. 10 Octomvrie 1936.

PLAIURI SĂCELENE

revistă de atitudini şi probleme săcelene.

Redactor:

VICTOR TUDORAN

apare lunar. Cont la CEC Nr. 25187

Jubileul Astrei.

Nu se poate vorbi de istoria Ardealului fără a nu pomeni şi numele „Astrei." Nu se poate spune nimic despre religia, limba sau frământările politice ale românilor ardeleni, fără ca „Astra", să nu fi avut partea ei de contribuţie.

Născută din idealismul românesc, plămădit cu necesitatea de manifestare culturală a asupriţilor, s'a impus printr'un entuziasm unic în istoria poporului român.

Prin ea se canalizau toate milenarele răbdări ale românilor ardeleni, isbucnind, — sub forma atât de elastică şi generală — de cultură.

Entuziasmul acesta românesc, subt conducerea unor români cu voinţă şi faptă de granit, ca un: *Andrei Şaguna, Timoteiu Cipariu, Gheorghe Bariţiu, Andrei Bârseanu sau Vasile Goldiş,* ca să nu amintim decât numai câţiva, a putut realiza enorm de mult.

Deci contribuţia „Astrei" pentru ridicarea poporului român din Ardeal, se identifică strălucit, cu însăşi istoria acestuia.

După războiu se părea că „ASTRA" nu-şi mai are nici un rost, mărginindu-se a dormi pe laurii trecutului măreţ. Aparent, s'ar putea spune că aşa este.

Era natural ca în noua grije de guvernare politică a României-Mari, să participe activ chiar o parte dintre conducătorii ei de elită.

Totuşi misiunea istorică şi culturală a „Astrei" nu s'a sfârşit.

Ea mai are încă enorm de realizat.

Ea va fi în viitor farul de lumină, de unde vor pătrunde în inimele Românilor ardeleni, razele strălucitoare ale demnităţii de român, de popor conducător şi majoritar, de element ce va putea fi luat exemplu de ceilalţi connaţionali.

Dacă la 75 ani, „Astra" şi-a putut vedea un ţel împlinit, suntem siguri că la 100 ani, „Astra" va fi aceia care va prezenta lumii pe românul ardelean, complect conştient de misiunea lui, aici în orientul Europei.

In faţa ei, ne plecăm azi respectuoşi capul, pentru ca mâine, să aclamăm o nouă izbândă pe aceste româneşti meleaguri.

„Plaiuri Săcelene."

Târnosirea bisericii din Cărpiniș-Săcele.

Comuna Cărpiniș, una dintre cele mai mici comune din jud. Brașov, se poate mândri azi cu frumoasă biserică, așezată în mijlocul satului, pe-o minunată luncă a Târlungului. Ca un sat să aibă biserică frumoasă nu-i ceva extraordinar, dar ca un sat compus numai din 38 familii să-și poată clădi o biserică cum e cea din Cărpiniș, e un fapt vrednic de amintit și de laudă.

Intr'adevăr satul Cărpiniș, compus la început numai din câteva case ale unor țărani, plugari români, a crescut mereu, până când în anul 1891 număra 38 de familii. Necesitatea unei case de rugăciuni, i-a îndemnat pe acești plugari pașnici și cu frica lui Dumnezeu să-și clădească o biserică, unde să aducă lauda Celui de Sus. Așa cum au putut, acești plugari și-au ridicat o biserică pe seama lor.

Cu toate că vitregia timpurilor, vremea războiului necruțător, au trecut și peste acest sat, totuși sporul populației a crescut până în prezent mai mult decât dublu, — și ne bucură că-i sat pur românesc, — așa că vecha bisericuță nu mai corespundea celor 38 de familii dela început. La îndemnul câtorva fruntași călăuziți mai apoi de noul și tânărul preot paroh *Gheorghe Maxim,* tot satul a răspuns apelului lansat de a clădi o nouă biserică. In decurs de trei ani au adunat sumele necesare pentru renovarea și mărirea vechii biserici, astfel că în vara acestui an au început lucrările. Fiecare locuitor a contribuit fie cu lucrul, fie cu transportul materialelor, așa că în decurs de trei luni biserica a fost renovată complect, împrejmuită cu gard nou ca și școala, care e vecină.

Sfințirea bisericii.

Duminecă 25 Octomvrie 1936, am avut fericita ocazie de a asista la târnosirea acestei biserici. Tot satul era prezent. Tineretul era îmbrăcat în vechiul port, bătrânii purtători adevărați ai vechiului port ca și femeile, toți râdeau de bucurie. Un sobor de preoți compus din: *Traian Banciu, Iancu Bărbat, Silvestru Garcea, Victor Marin, Ioan Stelea, Gheorghe Maxim, și Daniel Purcăroiu,* având în mijloc pe *P. S, protopopul IOSIF BLAGA,* a oficiat serviciul divin. Rugile preoților erau așa de calde și senine, ca și razele soarelui, ale unei zile frumoase de toamnă, pe cari Dumnezeu le trimise spre deplina bucurie a poporului.

Biserica e construită în formă de cruce. Mică dar destul de încăpătoare pentru cele 90 de familii cât numără azi Cărpinișul. Înăuntru totu-i nou și miroase a vopsea proaspătă și scândură nouă.

Pe bolta bisericii ce reprezintă cerul, sunt pictate nenumărate stele mai mari sau mai mici. Tâmpla reprezintă scene din viața lui Iisus Hristos, pictate cu culori vii, în stil bizantin. Pe lângă pereți, un paravan de scânduri înalt de 2 m. apără zidul, iar pe credincioși îi ferește de răcoarea lui. Un rând de strâni încinge înteriorul bisericii de jur împrejur.

O numeroasă asistență, precum și numeroase delegații, au ținut să ia parte la această solemnitate. Din asistență am remarcat pe: d. *Gh. Roșculeț* cons. județean, d. *Romulus Ardeleanu*, d. *Dr. Iosif Crăciunel*, d. prof. *Crăciunel*, d. prof. *N. Odor*, d. inv. dir. *Lixăndroiu*, D-na *Maxim*, D-ra *Pilig*, D-na *Lixăndroiu*, D-ra *Catona*, D-ra *Comșa*, D-ra *Moșoiu*, d. inv. *Popica*, d. *Vasile Perceptor*, *D. Șandru*, D-na și d. *Creangă* primarul Prejmerului și al Cărpinișului, D-na și d. inv. *Șurariu*, D-na pr. *Garcea*, D-na pr. *Stelea*, d. *Furnică*, d. *Victor Tudoran*, subsemnatul precum și toți cetățenii din Cărpiniș.

Cuvântările

La sfârșitul serviciului divin, P. S. S. protopopul *Iosif Blaga*, vorbește lăudând activitatea tânărului preot paroh *Gheorghe Maxim*, care nu s'a dat înlături dela nici un sacrificiu, pentru aș vedea odată ridicată biserica. Mai vorbește despre persecuțiile religioase din timpurile romane, când creștinii sufereau chinuri groaznice pentrucă erau adepți ai învățăturilor lui Iisus Hristos.

Preotul *Silvestru Garcea*, motivează absența I. P. S. S. mitropolitului *Nicolae* al Ardealului, care nu a putut fi prezent, fiind reținut de alte agende importante la reședință, dar se bucură foarte mult văzând realizat visul Cărpinișenilor. Citește o scrisoare a I. P. S. S.

Preotul *Traian Banciu*, ia cuvântul arătând meritele preotului *Gheorghe Maxim*, parohul bisericii Cărpiniș, care s'a străduit să continue opera începută a predecesorilor săi. Mai vorbește apoi d. *Romulus Ardeleanu*, care în calitate de fost învățător în aceste locuri acum 31 de ani, venea la fiecare 2 Duminici, împreună cu răposatul preot Ludu, pentru a oficia serviciul religios, pe timpul când Cărpinișul era mult mai mic, când trăia sub un alt regim și când dânșii veniau pe drum, vorbeau despre înfăptuirea unei Românii întregite. Amintirile sale rostite în fața altarului, au făcut pe mulți dintre bătrânii satului să lăcrămeze.

Ca încheiere vorbește preotul *Gheorghe Maxim*, care mulțumește tuturor celor ce au contribuit, fie cu bani sau cu muncă, la ridicarea bisericii, sau au înzestrat biserica cu câte ceva, mulțumește autorităților cari au sprijinit inițiativa și bunului Dumnezeu care le-a ajutat, apoi cetește pe toți acei cari au contribuit.

Banchetul.

A urmat apoi banchetul dat în sala festivă a școalei, la care au luat parte toți învitații și fruntașii satului. Primul care ia cuvântul la banchet e *P. S. S. Protopopul Blaga*, care arată starea ce există în Spania din cauză că cetățenii acestei țări nu au avut destulă credință în Dumnezeu. Preotul *Tr. Banciu*, laudă activitatea preotului paroh. Preotul *Victor Marin* vorbește despre leagănul ortodoxismului, despre minunatele opere bisericești din Constantinopole. Mai ia cuvântul d. *Irodion Creangă* primarul Prejmerului, care spune că ori de câteori va avea nevoie de sprijinul material, primăria va fi gata la datorie

şi anunţă că va da 5000 lei din partea primăriei, iar din partea sa donează 1000 lei. Preotul *Silvestru Garcea*, relevă activitatea tinerilor *Victor Tudoran*, redactorul revistei *„Plaiuri Săcelene"* şi *Ion Despan* corespondentul ziarelor „Universul" şi „Curentul" pentru Săcele. Răspunde d. *Victor Tudoran*, care spune că todeauna chestiunile bisericeşti vor găsi un larg sprijin în coloanele ziarelor şi mai ales ale revistei *„Plaiuri Săcelene"*. Tuturor le răspunde d. pr. *Gheorghe Maxim* mulţumindu-le.

Seara a avut loc un festival urmat de dans.

Ion Despan.

Folklor săcelean *)

La ofticuţă.

Şi 'nainte şi, şi, şi,
Şi la dreapta tot aci,
Şi 'nainte
La plăcinte.
Şi 'ndărăt
La lapte fiert.

Foaie verde baraboi,
Faceţi fiora câte doi.
Şi iar verde mărăcine,
Du-te puică dela mine.
Tu te duci şi alta vine,
Mai frumoasă de cât tine.
Şi pe dreapta şi, şi, şi,
Şi pe stângă iar aci,
Şi pe dreapta iară, iară,
Să jucăm până deseară,
Deseară să 'ncepem iară.
Şi iar verde măr gustos,
Faceţi fiora cum a fost.

Foaie verde măr domnesc,
Ăsta-i jocul mocănesc.
Foaie verde de cucută,
Şi-i dă drumul să se ducă.
Du-te lele dela mine,
Tu te duci şi alta-mi vine,
Mai frumoasă decât tine.

*) Din volumul *„Doine şi Strigături"* culese de Dl. Nicolae Pană înv.-dir. Satulung 1935.

Epigrame:

Tuturor celor care ne întreabă, de ce Dl. Al Stroe-Militaru — după ce s'a căsătorit — nu mai scrie ca înainte în revistă.

Nu mai mă 'ntrebaţi de fel,
Nu-l întrebaţi nici pe el
Sunt convins că toată cheia,
E şi-aici numai... **femeia!?**

Altora, care ne întreabă de ce nu mai scrie dl. Stroe în revistă sau dacă nu a **murit** *cumva?*

N'a murit, ba chiar trăieşte,
Deşi nimic nu i lipseşte,
De când s'a căsătorit,
Pentru „plaiuri" a **murit?!**

TECHIRGHIOLUL)*

Case aşezate în semicerc, îmbrăţişează lacul, ca o mamă copilul adorat. Localitatea întinerită, curată şi leneşe în acelaşi timp, cu ritm prea puţin vioiu, pare o aşezare de gospodari mulţumiţi cu soartea, pe care bunul Dumnezeu le-a hărăzit-o.

Techirghiolul ar putea fi numit „oraşul alb", deoarece albul predomină peste tot locul.

Dela pietrele, aşezate în cerc în jurul pomilor, până la interiorul şi exteriorul vilelor, cum de altfel sunt şi pomii de pe străzi, salcâmii din faţa porţilor, gardurile din scândură de brad sau casele turceşti, mărunte şi joase, totul e văruit cu alb. Iţi dă impresia unui mare sanatoriu, împrăştiat pe valea şi malurile ghiolului.

Fac excepţie dela această regulă generală, doar câteva aşezăminte: Sanatoriul P. T. T. şi Sanatoriul „Clement Popescu."

Incolo, albul varului dobrogean, se îmbină armonios cu verdele, aproape crud al salcâmilor tineri, plantaţi în jurul fiecărei vile, case sau prăvăli.

*

Dacă ieri noapte, în fuga nebunească a trenului, lacul nu putea fi văzut în toată măreţia lui, îi puteai ghici totuşi marginile, iar apa, neagră-verzuie — când cerul e senin — şi smoala-topită — când cerul e noros — părea că doarme, subt sărutarea uriaşe a unei luni mari şi galbene, plină de un farmec necunoscut, pentru cei ce nu au trăit — cât de puţin — la mare sau pe malul unui lac.

Este o scenă de mare pitoresc, plină de iubire şi nebănuite sentimente, când din orizontul acela nepătrus al zărilor, unde cer şi apa sunt una — cel puţin pentru ochiul nostru — ridică luna pleoapa roşietică — la'nceput şi apoi din ce în ce mai gălbuie cu aspect de îndrăgostit, ce vrea să-ş surprindă iubita în braţele altui rival.

Numai aşa se poate explica, dece în fiecare seară, luna revine mai serioasă la întâlnirea pe care o dă apei de pretutindeni. Fie apa bălţilor, fie apa ghiolului, fie apa mărilor, fie apa izvoarelor, luna rămâne acelaşi cavaler credincios şi rece al apelor de pretutindeni.

Să stai noaptea pe o bancă de pe bulevard şi să surprinzi răsăritul lunei pe malul lacului. Este un moment de vraje pe care nu l-ai văzut şi nici măcar închipuit vreodată.

Când apa e liniştită şi luna a părăsit palatele ei de argint, numai pe jumătate, atunci poţi prinde momentul celei mai curate şi tainice iubiri ce există în lume.

Jumătatea de lună, ieşită în orizont, se uneşte cu cealaltă jumătate ce se reflectează în apa lacului, iar argintul viu care se varsă din locul unde apa parcă atinge luna, curge spre inima de smarald a lacului, dus pe spinarea de şarpe a fiecărei unde ce

---

*) Fragment din romanul în manuscris „*Nina*", care va apare cândva!

vibrează de iubire adâncă, până ce se pierde departe spre marginile ghiolului.

Simți cum fiori calzi te furnică pe șira spinării și uitând unde te afli, exclami: *„Ce superb, ce minunat!"*

Săgețile dragostei pătrund parcă în lună sau o părăsesc, în sute și mii de linii frânte, încât cea mai măeastră mână de artisi, nu ar putea să o zugrăvească așa de fidel.

Iți pare că dragostea lor, plutește în linii de lumină, frânte, duse spre căi ascunse.

Suprinsă, luna părăsește încet, încet, sărutul de foc ce i-a dat apei, și înălțându-se triumfătoare tot mai mult pe bolta senină a cerului, veghează asupra iubitei, ca un cavaler mediaval în turnul castelului moștenit și ros de vremuri.

*

Ziua, lacul pare o mare mai mică, o porțiune din întinsul Mării Negre, prins așa într'un cerc de iarbă verde, colea, mal galben, dincolo, ori strejuit de verdele tânăr al salcâmilor plantați pe margini. In fund se zăresc clădirile, mai multe albe, ale Movilei, acum în urmă numită Carmen-Sylva, în amintirea defunctei Regine Poete.

Pătrunde adânc în inima albastră negricioasă a acului, debarcaderul șalupelor de cursă, pe care sezoniștii — furnicii vioaie — mișună, veșnic căutători de nouătate și taine, pe cari nu le vor găsi niciodată.

Mai în fund, vopsite cu var alb, ca penele porumbeilor de casă, cabinele mărunte dela băile de nomol reci, par cuti de cretă, ce plutesc pe apa lacului:

Acesta-i orășelul unde am să-mi petrec concediul, împreună cu mama, care are nevoie de băi calde de nomol. Timpul prost, noros, rece, chiar a și plouat m'a întristat îndeajuns, pentru a mă face să regret în suflet, venirea mea aici. Mă enervează și plictisește în același timp, acest orășel, atât de simpatic pentru alții. Îi zic orășel, deși aspectul este mai mult de sat, după mirosul de tizic ars și hămăitul câinilor hoinari, când treci seară pe uliță.

Subt pașii soartei nu puteam bănui nimic din suprizele ce aveam să întâlnesc în orășelul depe malul Ghiolului lui Techir, calul care s'a 'necat în lac, al cărui proprietar, un turc bogat de pe vremuri, i-a dat numele de Techirghiol. După altă versiune, lacul conținând sare și pucioasă, după unii, turcii i-au zis lacul de pucioasă, căci *tecfir,* în limba turcă, însemnează *pucioasă,* iar *ghiol,* este tot în acea limbă, *lac.* Deci lacul de pucioasă sau *Techirghiol.*

Victor Tudoran.

Costul Abonamentului

se poate achita: **prin C. E. C. No. 25187** cu formular ce se obține dela orice oficiu poștal din țară;

sau **prin mandat poștal.**

In ambele cazuri, adresa va fi:

Revista „PLAIURI SĂCELENE" Satulung

Zădărnicie.

Departe eşti,
Durerea-mi strâng
In sufletu 'nsetat de un surâs;
Departe eşti,
Zadarnic plâng
Privind în urmă stoluri ce mi-au râs,
In sborul lor de păsări călătoare,
Spre alte ţărmuri mai pline de soare.

O înger drag
Te chem cu dor,
Spre zarea pală braţele-mi întind;
Şi-aştept în prag,
Plin de fior,
S'apari pe drumul drag, să te cuprind,
Şi 'n dorul meu de inimă rănită,
Să sorb nectar din buzele-ţi ispită.

Dar tu nu vi,
Departe eşti,
Şi obositele braţe-mi recad.
Din zări pusti,
Nu te iveşti,
Doar freamătul pădurilor de brad
Mi-aduce vântul fluerând a jale...
Când oare noi, ne-om întâlni pe cale?

Ion Sasu.

Colţul cărţii.

„Adakaleh" de M. Ar. Dan, *cu 5 desenuri în peniţă de C. Liuba 1936. Timişoara.* Mărturisesc sincer că nu multe cărţi am citit cu aceaşi plăcere şi atenţie, cu care am citit volumul *„Adakaleh"*. Nu ştiu care să fie cauza, dar adevărul e acesta, un adevăr frumos dealtfel şi în acelaşi timp un elogiu discret pe care autorul îl merită, incontestabil. Cu atît mai mult, cu cît nu prea deseori se'ntîmplă azi, — în goana după extravaganţe şi 'n viforul atîtor curente literare — să-ţi cadă în mînă o carte bună, pe care să nu regreţi c'ai cetit-o.

Cetind „Ada-Kaleh" ai aceaşi bucurie ca atunci cînd ai găsit un obiect preţios în nisipul albiei unui rîu de munte sau în nisipul unei alei, dacă nu o bucurie mai mare. Ceeace e dureros însă, e faptul că — deşi sunt destule talente, unele consacrate, altele în ascendenţă, — avem prea puţine cărţi bune în literatura noastră, în raport cu alte literaturi. Cauza? E foarte simplu: Autorii nu fac altceva decît să-şi comercializeze opera cu alte cuvinte fac „artă pentru bani" nu „artă pentru artă". Exemple sunt inutile, deoarece sunt foarte multiple şi frecvente.

O carte bună trebue să închidă în fiecare rînd — ca 'ntr'un sanctuar, — fiori de artă, sinceritate şi şi adevăr... Trebue să pulseze viaţă şi suflet, nu fard... şi nu cred că se va găsi cineva care să mă

condamne, citind „*Ada-Kaleh*". Dacă s'ar întîmpla, — admit prin absurd, — acela o face fără să fi citit cartea, fără să ştie să preţuiască talentul.

„*Ada-Kaleh*„ e, mi se pare, primul volum de proză al d-lui M. Ar. Dan, subtilul epigramist timişorean.

Cînd a apărut în vitrine, am tresărit de bucurie şi am căutat să-l citesc. Eram pur şi simplu — curios să văd saltul dela poezie la proză, sau mai corect, dela epigramă la proză, Şi... surpriză. L'am găsit frumos, suplu, elegant. Nu m'aşteptam. Era aproape acelaşi salt pe care-l găsisem la Radu Rosetti, şi la maestrul meu Cincinat. Am găsit în „*Ada-Kaleh*" tot ce se leagă de acest nume mistic: paginile triste de istorie, cu mireasmă crudă de războaie, cari s'au împletit cu destinul ei, toate caravanele de legende, toate credinţele cari plutesc şi azi ca un parfum peste insulă.

Nimic nu s'a eclipsat penei autorului.

Atît de bine a descris viaţa din acest mic Paradis, încît ai impresia că retrăieşti acolo şi toate ţi se perindă prin faţa ochilor: „tinerele turcoaice tunse „*à la garçonne*" în rochii de stambă, înflorite, ieftine şi fără gust... bătrîne în şalvari negrii, lipăind din papuci pe străzile înguste... hogea povestind într'o romînească perfectă — între două sorbituri de cafea — obiceiuri din moşi strămoşi"... etc.

„*Ada-Kaleh*" ţi-apare ca o „ultimă relicvă, o frântură de Orient, mistic, uitat în mijlocul Dunării albastre a lui Iohann Strauss, în care pluteşte aroma basmului unei vieţi apuse de mult".

Nicolae Moisiu.

Colţul actualităţii.

In ziua 14 Noemvrie 1936, la orele 9 seara, a avut loc a treia masă comună a mocanilor săceleni stabiliţi în Braşov,. Cu aceasta ocazie s'au ţinut două conferinţe, una a Dlui Dr. *N. G. V. Gologan,* despre trecutul mocanilor săceleni iar alta, a dlui Dr. *Victor Jinga,* despre prezentul trist al Săcelelor. In numărul viitor al revistei, vom da o amănunţită dare de seamă. Atât prima conferinţă cât şi a doua mai ales, au stârnit o vie curiozitate prin natura problemei puse. Subiectul principal desbătut, care a împărţit gândirea celor prezenţi în două grupe, este: *avem nevoie de o solidaritate săceleană, pentru a găsi noui căi de existenţă economică a acestor sate?* sau *e bine să facem semănătorism săcelean, mărginindu-ne a copia trecutul plin de frumos, dar inadaptabil vremurilor actuale?*

Dacă prima problemă *a solidarităţii săcelene* ni s'ar părea ideală, nu trebuie să uităm că ea întâmpină în rândul întâiu un adversar puternic, în spiritul de conservare individuală a săceleanului. Se mai adaugă la aceasta şi acel egoism specific nouă, cât şi neîncrederea rece ce ţi-o pune în calea începutului mai ales. Iată dar lucruri peste care nu poţi să treci uşor. E greu să schimbi dintr'odată o mentalitate, ba-

zată puternic pe o tradiție impresionant de măreață. E o încercare care ar risca să dea rezultate negative pentru toți.

Examinând a doua problemă a *semănătorismului săcelean*, sau mai bine zis a *realizărilor* mai mult individuale sau de grupuri restrânse, s'ar părea că aceste sate ar avea de câștigat mai mult, mergând pe linia tradiției. Totuși nu e așa. Dacă nu i ceri solidaritate, săceleanul nu-ți poate sta în contră. El te lasă să faci ce vrei, egoismul dispare, deoarece persoana lui nu-i pusă la mijloc și deci nu-i nici mai sus sau mai jos ca vecinul cutare sau prietenul cutare. Ne cerându-i concursul, neîncrederea lui te lasă indiferent. Dar alta greșală poate fi că aceste grupuri sau inițiative singuratice nu *pricep* sau nu *vor să lucreze* în *spiritul satului*, pentru a nu-și păgubi *interesele lor* personale sau ale prietenilor lor. O dovadă despre cele afirmate mai sus, o avem în gospodăria satelor săcelene, dela războiu încoace. Anumite persoane, adevărați paraziți sociali, au împiedecat în mod interesat progresul acestor sate, comițând astfel o crimă strigătoare la cer. Să-i ferească Dumnezeu să-i prezentăm vreodată opiniei publice săcelene căci va fi vai de numele lor.

Atunci veți spune, dacă prima soluție nu-i bună și a doua nu-i bună, care este cea mai potrivită de urmat. O spunem răspicat, soluția de mijloc. Care? Anume: *Cunoscând tradiția și inspirându-ne din ea, cercetând prezentul și înfățișându-l, să înpunem o solidaritate săceleană în jurul acțiunilor noastre de definire a unui drum nou pentru Săcelele de mâine.* Iată programul nostru de acțiune începând cu anul IV de existență al revistei. Vom trece la realizări practice. Se vor produce zâmbete, ne vom creia dușmani noui, vom primi ironii, vom fi mai apoi împiedecați în acțiune, dar nu vom capitula. Le cunoaștem toate acestea încă din sbuciunata noastră tinerețe pentru acest sat și să nu se uite că vechea gardă a *„Izvorului„* — doar vreo câțiva la număr — cu entuziasm și muncă, a reușit să impună asociația „Isvorul" la stimă deosebită din partea celorlalte asociații sau societăți de pe timpuri, cum erau „Casele de Cetire", „Săceleana", „Despărțământul Astra" și altele mai mărunte. Și doară nu-i așa de mult timp trecut în veșnicie, decând s'au întâmplat toate acestea, iar vechea gardă — deși unui căsătoriți — nu ne credem prea bătrâni pentru a nu mai putea porni o nouă luptă pentru sat.

Victor Ion Critu.

NOTE:

✖ Profităm de această cale pentru a aduce mulțumirile noastre cele mai sincere, pentru sprijinul acordat de primăriile respective la editarea revistei, următorilor domni: *Ioan Rusu-Tibreanu* notar și *Ioan Borbély* primar, din conducerea comunei *Cernatu; Nicolae Th. Beșchea* primar și *Gavrilă Balint* notar, dela conducerea comunei și stațiunei climaterice *Zizin*; *Vasile Sasu* primar și *Ioan Grama* notar din conducerea comunei *Purcăreni.*

✖ Increstăm deasemenea frumosul gest al S. S. preotului *Zenovie Popovici*, dela Biscrica-Nouă din Satulung, care ne-a acordat un ajutor pentru tipărirea revistei pe anul 1936, din partea Comitetului Parohial al Bisericii Ortodoxe Române.

✖ Nu putem trece cu vedere, fără a sublinia gestul frumos al încă doi distinși săceleni, prin bunăvoința cărora am obținut câte un abonament din partea instituțiilor în fruntea cărora se află. Primul e Dl. Dr. *N. G. V. Gologan*, prim-secretarul Camerei de Comerț și Industrie din Brașov și al doilea Dl. Ing. Agr. *Ioan Țigoiu*, secretarul general al Camerei de Agricultură Brăila.

Colţ Bibliografic.

o ***„Plaiuri Hunedorene"***, revista asociaţiei corpului didactic primar din jud. Hunedoara, este pe drept cuvânt un organ de cultură profesională şi generală, aşa după cum se întitulează. Admirăm munca acestor învăţători, cari au reuşit să ducă revista lor, prin vremuri destul de critice, la al şaptelea an de existenţă. Merită toate laudele dnii: *M. David, Ana Husti,* şi alţii. Totuşi o mică întrebare: Nu ar putea sacrifica măcar jumătate din pagini, dacă nu mai mult, chestiunilor de *interes regional* şi din domeniul *etnografic, folkloric, istoric* şi *chiar social?* Ar aduce astfel un real folos la cunoaşterea pământului romământesc din jurul Petroşanilor. *v. ş.*

o ***„Prometeu"*** revista colaboratorului nostru *I. Al. Bran-Lemeny*, a apărut în număr jubiliar pentru directorul ei, care a împlinit 50 ani de viaţă şi 30 ani de activitate publicistică. Scriu frumos şi documentat despre sărbătorit: Aurel A. Mureşeanu, Ecat. Pitiş, Radu Prişcu, etc. Păcat că aceasta revistă nu apare regulat. Cauza o ştim — nu sunt bani. Dar o altă cauză mai este şi faptul că se menţine prea în afara tineretului şi a preocupărilor lui. Romantismul Braşovului nu poate suferi oare nicio publicaţie regulată? *v. i. c*

Note administrative.

x ***Un exemplu.*** In urma invitaţiilor noastre de a ne achita abonamentul, am primit din Constanţa, o carte poştală, care merită a fi cunoscută de toţi ceilalţi Săceleni. Iată cuprinsul: *Domnule Administrator, „Prin mandatul poştal, am înaintat astăzi suma de lei trei sute, reprezentând plata abonamentului la zi, pentru revista „Plaiuri Săcelene" precum şi una sută lei pentru acoperirea abonamentului pe un an înainte. Cele mai bune aprecieri pentru fondul şi îngrijirea sub care apăreţi".* Iată într'adevăr un gest care trebuie înţeles în toată măreţia lui şi un succes pentru noi, obţinând încrederea abonaţilor pe un an înainte. E un fapt care ne onorează cu adevărat. *Primul nostru abonat pe anul 1937* este distinsul săcelean *Nicu N. Popa,* mare agricultor din comuna Săcele Jud. Constanţa. Domnule Popa, primeşte pe această cale, toată dragostea noastră de săceleni, cât şi amintirea caldă ce ţi-o vom păstra. Care va fi oare al doilea şi al treilea abonat pe 1937?

x ***Rugăm*** şi pe această cale, pe toţi Săcelenii cu abonamentul restant pe anii 1934 şi 1935, cari au primit invitaţiile noastre cu arătarea sumelor ce ne datorează, *să ne achite aceste sume prin mandat poştal,* pentru a nu fi nevoiţi a le publica numele în ***„rubrica celor care nu plătesc".*** E o *rubrică nouă* care dacă nu ne onorează pe noi, cu atât mai mult nu-i va onora nici pe cei cari au neglijat să ne achite abonamentul.

x ***La pagina 127,*** publicăm numele tuturor celor cari şi-au achitat abonamentul la revistă până la data de 31 Oct. 1936. Toţi cari au plătit după aceasta dată vor fi publicaţi în numărul viitor.

P. S.

Ecouri din presă despre „Plaiuri Săcelene".

Incepând cu acest număr, vom publica regulat o parte din recenziile, notele sau însemnările ce vor apare în diferite ziare, reviste sau publicaţiuni din ţară, referitoare la revista noastră, pentru a fi cunoscute de toţi Săcelenii şi pentru a se vedea cum suntem primiţi de cei cari sunt mai îndrept a ne judeca.

Şi am vrea ca în aceste lunare reproduceri, fiecare Săcelean să găsească un îndemn sincer în a ne ajuta sau o mulţumire sufletească — în cazul când se numără printre sprijinitorii noştri — că susţine o revistă bine apreciată de presa românească şi demnă de trecutul măreţ al acestor sate.

„Plaiuri Săcelene" revista dela Satulung a d-lui *Victor Tudoran* este una din cele mai vii reviste regionale. Mărturisind un crez specific ţinutului în care apare *„Plaiuri Săcelene"* aduce cu fiecare număr o preţioasă contribuţie la ridicarea culturală a mocăneştilor plaiuri din preajma Braşovului.

In numărul pe August şi Septemvrie d. *Victor Tudoran* închină în strofele *Baladei păstorilor săceleni* un gând pios memoriei strămoşilor *„cu plete albe şi ţoinari"*, trecuţi în cartea de aur a istoriei neamului ca *„păstrători de datini şi credinţi"*.

E un omagiu care nu va fi niciodată de prisos.

(Cotid. PORUNCA VREMII Bucureşti a V. n. 555—29-X-1936)

„Victor Tudoran a scos un nou număr din preţioasa sa publicaţiune *„Plaiuri Săcelene"*. Număr închinat săcelenilor de pretutindeni, are un sumar sărbătoresc şi apare într'o ţinută grafică impecabilă."

(Ziarul „PĂMÂNTUL" Călăraşi a. V n. 184, 8-XI-1936)

„Plaiuri Săcelene". Anul III. No. 8—9 Dir. Victor Tudoran. Satulung-Săcele Jud. Braşov. Iată o revistă cu adevărat locală. Ingrijită, cu format simpatic şi original, cu fotografii reuşite. Cât ne priveşte avem deosebită atenţie pentru astfel de reviste regretând că fiecare regiune nu are un astfel de organ de propagandă. Intr'adevăr, urmărind număr cu număr „Plaiurile Săcelene" îţi dai seama câtă bogăţie ascunde un colţ de ţară, ignorat şi abandonat tocmai de aceia cărora li s'a încredinţat scoaterea lui în relief.

Săcelele cu mocanii lor, au ieşit de mult la lumină prin stăruinţa de invidiat a dlui Victor Tudoran, care de trei ani se frământă, culege tot ce este de preţ în regiune şi difuzează prin frumoasa sa revistă. Ultimul număr închinat Săcelenilor de pretutindeni conţine un apel semnat de Dl Vlad Şeitan, folklor, corespondenţă dela Săcelenii de departe, o baladă de Dl. Victor Tudoran, comunicări, cronici, note, etc Fotografii reuşite în text."

(Revista „DARUL", Mediaş, A. I. n. 11—12 Sept.—Oct. 1936)

„Plaiuri Săcelene" redactate de Victor Tudoran, desbat problema ţinutului al cărui nume îl poartă. Păcat însă că are un spaţiu prea restrâns, dar aceasta e vina banului. Revista apare cu mari sacrificii: o altă biruinţa a unui alt mănuchi de idealişti.

Reţinem din ultimul număr Balada păstorilor săceleni semnată, Victor Tudoran".

Rev. „GÂND şi SLOVĂ OLTENEASCĂ" Craiova a I n. 7.1-XI-1936

„Plaiuri Săcelene" a apărut pe lunile August şi Septemvrie. Redăm, deocamdată cartea de vizită a Dlui Victor Tudoran.

„Dorim a contribui cu toată puterea noastră de muncă, la ridicarea meleagurilor mocăneşti, *făcând cunoscut trecutul, redând prezentul şi căutând a limpezi viitorul,* situându-ne între revistele regionale ale Ţării."

(Cotid. „DOBROGEA JUNĂ" Constanţa, a. 32 n. 235. 28-X-1936

Informaţiuni.

x Subcentrul P. P. Baciu-Turcheş a împlinit Marţi un an de activitate.

In cadrul unei frumoase serbări, comandantul subcentrului înv. *V. Munteanu,* mulţumeşte tinerilor cari au încheiat un an de muncă şi cari au luat parte la slujba sf. liturghi din biserica ort. rom. din Baciu.

După aceasta, vorbeşte însufleţit, preotul *Victor Marin.* In predica ţinută, a vorbit despre „Frumuseţile Orientului, despre biserica sf. Sofia din Istambul", împresii dintr'o recentă excursie făcută în Turcia şi Grecia.

Apoi se adresează premilitarilor, arătând importanţa acestei organizaţii, care are de scop să cultive sufletul şi să oţelească trupul tineretului din România. Urează apoi spor la muncă pentru anul ce vine.

x Duminecă 1 Noemvrie 1936, a fost în biserica „Sft. Adormire", din Satulung, cercul pastoral al preoţilor săceleni.

S'a oficiat slujba vecerniei de cei 9 preoţi din Săcele. Predica a fost ţinută de părintele *Iancu Bărbat*-Tărlungeni, care a vorbit „Despre munca în lumina evangheliei". A mai luat cuvântul şi părintele *Traian Banciu,* Inv. pensionar Vasile Fărcaş a condus strana iar cantorul *Maxim* a executat câteva frumoase bucăţi religioase cu tineretul din Satulung. Impresionant a fost momentul când toţi preoţii în frunte cu octogenarul preot *Toma Giurgiu*-Purcăreni au îngenunchiat în faţa sf. altar împreună cu tot poporul, rostind o rugăciune pentru binele obştesc, La sfârşit, vorbeşte parohul locului, *Zenovie Popovici,* care arată însemnătatea unui cerc religios şi mulţumeşte fraţilor preoţi şi poporului care a luat parte în număr atât de mare la sfintele slujbe.

A urmat şedinţa intimă, unde s'au discutat multe chestiuni de interes profesional.

Cercul preoţesc şi-a fixat ţinuta faţă de primejdia comunistă. Se alătură la acţiunea patriotică pornită de d. Stelian Popescu, directorul marelui ziar „Universul", căruia cercul preoţesc îi trimite următoarea telegramă:

D-sale d-lui Stelian Popescu, directorul ziarului „UNIVERSUL" Bucureşti

Subsemnaţii preoţi ort. rom. din Săcele-Braşov, adunaţi în Satulung cu ocazia cercului religios, vă exprimă omagiile şi toată admiraţia pentru energica apărare a credinţei strămoşeşti, asigurându-vă că în lupta înimoasă ce duceţi pentru neam şi lege, suntem alături de dv. Trăiască marele român Stelian Popescu.

Pr. Zenovie Popovici, preşed.; pr. Toma Giurgiu, pr. Petre Leucă, pr. Victor Marin, pr. Traian Banciu, pr. Iancu Bărbat, pr. Daniil Purcăroiu, pr. Silvestru Garcea, pr. Ion Stelea.

x In urma rezultatului obţinut cu „Astra" Braşov, în campionatul Districtului de futbol, conducerea grupării „Isvorul" a suspendat pe doi ani pe portarul *Moga.*

x Drul *Eremia Bodeanu,* a fost tansferat la Bod. Astfel cunoscutul sportiv săcelean, se apropie din ce în ce, tot mai mult de Săcele.

Memento:

Săceleni păstrați revista la loc de cinste. Oricând o veți găsi ea vă reamintește locuri scumpe vouă sau părinților voștri.

—15. XI. 1936. 1200 ex.—

ABONAȚII NOȘTRI: *)

dela 1. IX. 1936 până la 31. X. 1936.

	Abonat pe anul		
	1934	1935	1936
Marioara Coltofeanu, învăț. Satulung	30	50	50
Gheorghe Cucu, comerciant Medjidia	50	50	50
Tiberiu Eremia, inginer București	50	50	100
Vasile Ciocoiu, funcționar București	50	50	50
Gh. Ciurea, preș. Cam. de Com. Brăila	50	100	100
Ioan Butu, moșier Sărățeni	50	50	100
N. Alexandrescu, comerc. Târgu-Bujor	50	50	—
Nicolae Boicea, înv. Dir. Satulung	50	50	50
Clinciu Ioan, proprietar Satulung	50	50	50
Nelu Banciu, moșier Topraisar	50	50	50
Gheorghe Gavăt, fabricant Buzău	50	50	50
Vasile Ghia, comerciant Brăila	—	50	50
Nica Pascu, comerciant Brăila	—	50	50
Gh. T. Kirileanu, Piatra-Neamț	—	50	50
Mitică G. Peteu, propr. Văleni-de-Munte	—	50	50
Neagoe Aldea, avocat Ploești	—	50	100
G. G. Dogaru, proprietar Purcăreni	—	—	50
Ștefan Aldea, proprietar București	—	—	50
Gheorghe Ciobanu, funcț. Satulung	—	—	50
Ionel I. Vlad, funcționar Târlungeni	—	—	50
Nicolae Pană, înv. dir. Satulung	—	—	50
Eftimiu Petre, Ghimeș	—	—	50
Ioan Păltănea, funcț. com. Ploești	—	—	60
Nicolae Sassu, moșier Negrești	—	100	100
Ioan Roșculeț, ing. silvic Brașov	—	100	100
Valeriu V. Bidiu, prefect Sft. Gheorghe	—	100	100
Nelu Colceag, inginer Ploești	—	100	—
Ionel I. Șeitan, director Oradea	—	—	100
Dr. Lazar Ureche, Cernatu	—	—	100
Peneș Alexandru, căpitan Chișinău	—	—	100
Ioan Neagoe Popeea, comerc. Brăila	—	—	100
Petre Sârbu, funcționar Satulung	—	—	100
Gheorghe Voinea, insp. cont. București	—	—	100
Felicia I. Georgescu, Ploești	—	—	150
Primăria Comunei Cernatu	—	—	200
Au plătit prin C.E.C. No. 25187			
Victor I. Ghia, comerc. București	50	50	50

*) Toți abonații sunt trecuți în fiecare categorie în ordinea în care au plătit abonamentul. Transmitem pe această cale, tuturor celor cari ne-au achitat abonamentul, sincerele noastre mulțumiri. Sprijinul acordat ne-a dovedit necesitatea acțiunii noastre și ne face a străduí și în viitor pe același drum.

Abonamentul pe anul 1934 este:

pentru particulari, anual . . . . . Lei 30
pt. preoți, prof., învățători și comercianți, anual „ 50
pt. instituții și abonamente de sprijin, anual „ 100

Abonamentul pe anul 1935 este:

pentru particulari . . . . . Lei 50 anual
pentru abonamente de sprijin dela . . „ 100 anual
pentru instituții și autorități . . . . . „ 200 anual

Abonamentul pe anul 1936 este:

pentru particulari . . . . . Lei 50 anual
pentru abonamente de sprijin dela . . „ 100 anual
pentru instituții și autorități . . . . . „ 200 anual

Am primit la redacție:

dela 1. IX. 1936 până la 31. X. 1936

Cărți:

„*Cartea Noastră*", — Alcătuită și redactată de un comitet — ediția I. Editată de Soc. Culturală „Cartea Noastră", subt președinția d-lui *Emanoil Catelly* prefectul, Jud. Bălți 1936.

„*Maratbion*" de E. Ar. Zaharia Tip. „Bucovina" I. C. Torouțiu București.

„*Cu Furca*" de Al. Vasilescu-Lascar. Epigrame politice. Editura „Victoria" 1936.

Reviste: „*A. L. A. C. I.*" a VII. n. 7—8, 9. București. „*Astralis*" a V. n. 6, 9. Craiova. „*Bărăganul*", a VI. n. 10. București. „*Bugeacul*", a II. n. 1, 2. Bolgrad. „*Buletinul Informativ*" al Min. Agr. și Dom. a VII. n. 9 București. „*Catedra*", a X. n. 91-92 Galați. „*Croitorul și Moda*", a III. n. 25, 26. București. „*Cruciada Românismului*", a II. n. 90. București. „*Curierul Seniorilor*", a III. c. 3. Ploești. „*Darul*", a I. n. 9-10. Mediaș. „*Front Literar*", a I. n. 5-6, 7. Brașov. „*Gazeta Cărților*", a VI. n. 5-6. Ploești. „*Izvorașul*", a XV. n. 7-8, 9, 10. Bistrița—T. Severin. „*Luceafărul*", a II. n. 9. Timișoara. „*Neamul Românesc*", pt. popor a XXIV. n. 17-18, 19, 20, Vălenii-de-Munte. „*Plaiuri Hunedorene*", a VII. n. 65, 66, 67. Petroșani „*Plugarul*", a IX. n. 8. Brăila. „*Prometeu*", a II. n. 9-12. Brașov. „*Revista Dobrogeană*", a I. n. 2, 3. Constanța. „*Satul*", a VI. n. 70, 71, București. „*Sănătatea*", a XXXVI. n. 8. București. „*Scânteia*", a VII. n. 8-9. Gherla. „*Schimb Club Român*", a XII. n. 40, 41. Craiova. „*Slâna*", a III. n. 9, 10. Poiana Sibiului. „*Țara de Mâine*", a II. n. 7-8. Cluj. „*Viața Basarabiei*", a XI. n. 7-8, 9, 10. Chișinău. „*Viața Creștină*", a I. n. 2. Soroca. „*Viața Literară*", a XI. n. 8. București,

Ziare: „*Acțiunea*" Roșiorii-de-Vede. „*Acțiunea Buzăului*", Buzău. „*Ardealul*", Brașov. „*Avântul*", Petroșani. „*Basarabia Creștină*", Chișinău. „*Chemarea*", Iași. „*Curierul Meseriașilor*", Galați, „*Dobrogea Corporatistă*", Constanța. „*Drapelul Nostru*", București. „*Ecoul Prahovei*", Ploești. „*Făclia*", Nalbant. „*Foaia Plugarului*", Constanța. „*Frontul Românesc*", Buzău. „*Gazeta Transilvaniei*", Brașov. „*Gazeta Ciucului*", Gheorgheni. „*Glas Românesc*", Odorh. „*Gorjanul*", Tg.-Jiu. „*Ideea Națională*", Buzău. „*Informator*", Alba-Iulia. „*Informații Comerciale*", Turnu-Măgurele. „*Juminea Severinului*", T.-Severin. „*Ogorul*", București. „*Ținutul*". Sft. Gheorghe. „*Pământul*", Călărași. „*Românizarea*", București. „*Semănatorul Ortodox*", Colibași-Mușcel, „*Scânteia*", Turnu-Măgurele. „*Timpul*", Cernăuți. „*Tribuna Meseriașilor*", Galați. „*Tribuna Noastră*", Cluj. „*Țeapa*", Cluj. „*Valea Bârgăului*", Prundul Bârgăului.

Cotidiane:

„*Acțiunea*", dir: G. Mihailescu, Galați. „*Dobrogea Jună*", dir; Const. N. Sary, Constanța. „Națiunea Română", Cluj. „România Nouă", dir: Zaharia Boilă, Cluj.

Streine:

„*Le Journal de Moscou*", Moscova. (U. R. S. S.)
„*Wegetarische Presse*", Dresda (Germania).
„*Viața Nouă*", Detroit-Mich. (U. S. A.)

Rugăm pe toți **Săcelenii** adevărați să ne achite modesta sumă a abonamentului.
